EUROPEJSKI BANK CENTRALNY

EUROSYSTEM

OPINIA EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO

z dnia 27 czerwca 2014 r.

w sprawie wymogów sprawozdawczości statystycznej w zakresie statystyki płatności

(CON/2014/47)

Wprowadzenie i podstawa prawna

W dniu 4 kwietnia 2014 r. Europejski Bank Centralny (EBC) otrzymał wniosek Ministra Finansów Rzeczpospolitej Polskiej o wydanie opinii w sprawie projektu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczegółowego zakresu informacji, o których mowa w art. 14a-14c ustawy o usługach płatniczych, przekazywanych Narodowemu Bankowi Polskiemu oraz sposobu realizacji obowiązku ich przekazywania (zwanego dalej „projektem rozporządzenia").

Kompetencja EBC do wydania opinii wynika z art. 127 ust. 4 oraz art. 282 ust. 5 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz trzeciego, czwartego i szóstego tiret art. 2 ust. 1 oraz art. 2 ust. 2 decyzji Rady 98/415/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych[1], z uwagi na to, że projekt rozporządzenia dotyczy Narodowego Banku Polskiego (NBP), tworzenia i upowszechniania systemów walutowych, finansowych, bankowych, płatności oraz statystyk bilansów płatniczych oraz zasad odnoszących się do instytucji finansowych w zakresie, w jakim wywierają one istotny wpływ na stabilność instytucji i rynków finansowych. Rada Prezesów wydała niniejszą opinię zgodnie ze zdaniem pierwszym art. 17 ust. 5 Regulaminu Europejskiego Banku Centralnego.

1. Założenia projektu rozporządzenia

1.1 Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie zawartego w art. 14d ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych[2] upoważnienia dla Ministra Finansów do określenia obowiązków agentów rozliczeniowych, instytucji pieniądza elektronicznego i wydawców instrumentów płatniczych w zakresie przekazywania NBP danych wykorzystywanych przez NBP do dokonywania okresowych ocen rozliczeń pieniężnych w ramach sprawowania nadzoru nad systemami płatności.

1.2 Projekt rozporządzenia zastępuje i konsoliduje trzy rozporządzenia wykonawcze, które obecnie regulują obowiązki sprawozdawcze agentów rozliczeniowych, instytucji pieniądza elektronicznego

1 Dz.U. L 189 z 3.7.1998, s. 42.

2 Dz. U. z 2011 r. Nr 199, poz. 1175.

i wydawców instrumentów płatniczych[3]. Ponadto projekt rozporządzenia rozszerza zakres sprawozdawczości o instrumenty płatnicze inne niż karty.

1.3 Projekt rozporządzenia ma również na celu aktualizację formularzy sprawozdawczych w celu uwzględnienia postanowień rozporządzenia Europejskiego Banku Centralnego (UE) nr 1409/2013 (EBC/2013/43) oraz[4] zalecenia EBC/2013/44[5].

2. Uwagi ogólne

2.1 Artykuł 5 ust. 2 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego (zwanego dalej „Statutem ESBC") stanowi, że „krajowe banki centralne wykonują, w miarę możliwości, zadania określone w artykule 5.1". Są to zadania Europejskiego Systemu Banków Centralnych (ESBC) określone w Traktacie i Statucie ESBC. Choć rozporządzenia przyjmowane na podstawie art. 34 ust. 1 Statutu ESBC nie przyznają praw ani nie nakładają obowiązków na państwa członkowskie, które nie przyjęły jeszcze euro (zwane dalej „państwami członkowskimi spoza strefy euro"), to jednak art. 5 Statutu ESBC stosuje się do wszystkich państw członkowskich, bez względu na to, czy przyjęły one euro[6]. Ponadto, zgodnie z art. 4 rozporządzenia (WE) nr 2533/98, wszystkie państwa członkowskie „w celu zapewnienia realizacji obowiązków wynikających z art. 5 Statutu … wprowadzą odpowiednią organizację w dziedzinie statystyki oraz będą w pełni współpracowały z ESBC". Przepisy te oznaczają zatem, że państwa członkowskie spoza strefy euro mają obowiązek przyjęcia i wdrożenia na poziomie krajowym wszelkich środków uznanych przez nie za właściwe w celu zbierania informacji statystycznych potrzebnych do wypełniania wymogów EBC w zakresie sprawozdawczości statystycznej oraz w celu przeprowadzenia terminowych przygotowań w dziedzinie statystyki umożliwiających uzyskanie przez nie statusu uczestniczących państw członkowskich.

2.2 W tym kontekście określenie, jakie szczegółowe wymogi sprawozdawcze oraz metody zbierania danych są najbardziej efektywne i najsprawniejsze na poziomie krajowym oraz stanowią najmniejsze obciążenie dla właściwej populacji sprawozdającej, jest przede wszystkim zadaniem władz krajowych państw członkowskich spoza strefy euro. EBC nie wyraża szczegółowych uwag w odniesieniu do krajowych przepisów dotyczących obowiązków sprawozdawczych, w ramach których wystąpić mogą istotne różnice między poszczególnymi państwami członkowskimi, zależnie od czynników krajowych oraz zewnętrznych. W związku z powyższym uwagi EBC mają ogólny charakter i powinny służyć jako wskazówki pozwalające władzom polskim na

3 Wydane na podstawie ustawy o elektronicznych instrumentach płatniczych, uchylonej z dniem 7 października 2013 r. w ramach konsolidacji przepisów dotyczących usług płatniczych w ustawie o usługach płatniczych. W kwestii tej konsolidacji – zob. opinię CON/2012/72. Opinie EBC są dostępne na stronie internetowej EBC pod adresem www.ecb.europa.eu.

4 Rozporządzenie Europejskiego Banku Centralnego (EU) nr 1409/2013 z dnia 28 listopada 2013 r. w sprawie statystyki płatności (EBC/2013/43) (Dz.U. L 352 Z 24.12.2013, S. 18).

5 Zalecenie Europejskiego Banku Centralnego z dnia 28 listopada 2013 r. w sprawie statystyki płatności (EBC/2013/44) (Dz.U. C 5 z 9.1.2014, s. 1).

6 Zob. motyw 17 rozporządzenia Rady (WE) nr 2533/98 z dnia 23 listopada 1998 r. dotyczącego zbierania informacji statystycznych przez Europejski Bank Centralny (Dz.U. L 318 z 27.11.1998, s. 8).

dostosowanie wymogów sprawozdawczych do wymogów Eurosystemu w ramach przygotowań do przyjęcia euro przez Polskę.

3. Uwagi szczegółowe i komentarze techniczne

3.1 EBC z zadowoleniem przyjmuje konsolidację rozporządzeń wykonawczych dotyczących obowiązków sprawozdawczych części populacji sprawozdawczej w zakresie statystyki płatności w jednym akcie prawnym, ponieważ zwiększy ona jasność i spójność interpretacji i stosowania obowiązków sprawozdawczych.

3.2 EBC przyjmuje również z zadowoleniem deklarację polskich władz, zgodnie z którą projekt rozporządzenia ma na celu dostosowanie wymogów sprawozdawczości statystycznej w zakresie statystyki płatności do odpowiednich wymogów EBC, w szczególności wymogów określonych w rozporządzeniu (UE) nr 1409/2013 (EBC/2013/43) oraz zaleceniu EBC/2013/44. Osiągnięcie zgodności ze standardami i wymogami statystycznymi EBC umożliwi populacji sprawozdawczej zapoznanie się z zasadami sprawozdawczości statystycznej, które będą obowiązywały w Polsce po przyjęciu euro. Biorąc to pod uwagę, EBC jest zdania, że warte rozważenia byłoby dalsze dostosowanie projektu rozporządzenia do postanowień rozporządzenia (UE) nr 1409/2013 (EBC/2013/43) w następującym zakresie: (i) wprowadzenie w formularzu FN.19 podziału geograficznego podobnego do tabeli 3 w załączniku III do rozporządzenia (UE) nr 1409/2013; (ii) rozróżnienie pomiędzy terminalami POS i nie-POS w formularzu ST.03; oraz (iii) uwzględnienie informacji dotyczących ogólnej struktury statystyki płatności oraz definicji danych, podobnie do załączników I i II do rozporządzenia (UE) nr 1409/2013. Ponadto EBC zauważa, że przekazywanie statystyki płatności przez podmioty prowadzące systemy płatności nie wchodzi w zakres projektu rozporządzenia, ponieważ informacje te są przekazywane na innej podstawie prawnej[7].

3.3. EBC z zadowoleniem przyjmuje fakt, iż projekt rozporządzenia obejmuje postanowienia dotyczące zbierania szczegółowych informacji w zakresie instrumentów płatniczych w celach nadzorczych; zakres tych informacji jest w większości aspektów podobny a nawet bardziej szczegółowy niż odpowiednie wymogi zbierania danych przez EBC (np. w odniesieniu do kart EMV, pieniądza elektronicznego i płatności mobilnych). EBC stwierdza, że nie uwzględniono podziału na kraje jeżeli chodzi o pochodzenie zagranicznych transakcji zmierzających do naruszenie lub obejścia prawa. Dlatego też w tym zakresie polskie władze nie będą dysponować szczegółowymi informacjami co do geograficznego pochodzenia tych transakcji. Ponadto wydaje się, że projekt rozporządzenia nie uwzględnia podziału na kategorie w odniesieniu do operacji przeprowadzonych w urządzeniach ATM, zmierzających do naruszenia lub obejścia przepisów prawa („zgubione/skradzione", „nieotrzymane", „sfałszowane", „inne"), podczas gdy podział ten został uwzględniony dla pieniądza elektronicznego. EBC zaleca wprowadzenie rozróżnienia na transakcje

7 Odpowiednimi przepisami są art. 16 ustawy o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami (t.j. Dz. U. z 2010 r., poz. 246) oraz art. 23 ust. 2a ustawy o Narodowym Banku Polskim (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 908).

zmierzające do naruszenia lub obejścia przepisów prawa, wynikające z zamówień pocztowych lub telefonicznych, oraz takie transakcje dokonywane za pośrednictwem internetu. Takie rozróżnienie byłoby korzystne zwłaszcza w związku ze znaczącym wzrostem liczby oszustw internetowych. To rozróżnienie jest jednak opcjonalne także zgodnie z zasadami zbierania danych obowiązującymi w Eurosystemie.

3.4 Powyższe uwagi nie wykluczają przyszłej oceny przez EBC systemu sprawozdawczości w zakresie statystyki płatności w Polsce.

Niniejsza opinia zostanie opublikowana na stronie internetowej EBC.

Sporządzono we Frankfurcie nad Menem dnia 27 czerwca 2014 r.

[podpis]

Prezes EBC

Mario DRAGHI